

Svensk Yrkesförarutbildning AB
Hangarvägen 8
392 41 Kalmar

Påstått konkurrensproblem – utbildning inom trafikområdet

Konkurrensverkets beslut

Konkurrensverket kommer inte att utreda saken ytterligare.

Ärendet

Ni har i skrivelse som inkom till Konkurrensverket den 24 mars 2010 anfört att AB Nybro Brunn (Nybro Brunn) bedriver utbildning inom trafikområdet på ett sätt som skadar konkurrensen. Ni har sammantaget anfört att Nybro Brunns utbildningsverksamhet snedvrider konkurrensen.

Konkurrensverkets utredning

Konkurrensverket har tillskrivit Nybro Brunn angående er anmälan. Nybro Brunn blev ombett att redogöra för den utbildningsverksamhet som bolaget bedriver genom Svenska Trafik och Transport Akademin (SVETRAK). Konkurrensverket efterfrågade bland annat en redogörelse för hur verksamheten finansieras, vilka utbildningar som bedrivs inom SVETRAK, hur utbildningarna prissätts och hur prissättningen motiveras i förhållande till den så kallade självkostnadsprincipen.

Nybro Brunn har anfört att SVETRAK är samma juridiska person som Nybro Brunn men att SVETRAK har en separat budget. Nybro Brunn gör gällande att verksamheten inom SVETRAK uteslutande finansieras av de intäkter som verksamheten genererar, att verksamhet särredovisas och att den står på egna ben. Nybro Brunn har uppgivit att sådan utbildning som bolaget tillhandahåller utanför den utbildning som enbart ska tillhandahållas av kommuner och kommunala bolag, inte finansieras av skattemedel.

Nybro Brunn har uppgivit att bolaget bedriver yrkesförarutbildning avseende persontransport, godstransport 1 och godstransport 2. Nybro Brunn har anfört att huvuddelen av denna utbildning bedrivs enligt skollagen (1985:1100) och förordning (2002:1012) om kommunal vuxenutbildning samt att Nybro kommun har erhållit tillstånd från Skolverket för att bedriva sådan utbildningsverksamhet. Nybro Brunn har uppgivit att utbildning avseende yrkeskompetensbevis (YKB)

Adress 103 85 Stockholm
Besöksadress Torsgatan 11
Telefon 08-700 16 00
Fax 08-24 55 43
konkurrensverket@kkv.se

ingår som ett obligatoriskt moment i de utbildningar som Nybro Brunn bedriver enligt skollagen och förordning om kommunal vuxenutbildning.

Enligt uppgifter från Nybro Brunn bedriver bolaget även viss YKB - utbildning utöver sådan utbildning som ingår som ett obligatoriskt moment i de utbildningar som bolaget bedriver med stöd i skollagen och förordning om kommunal vuxenutbildning. Nybro Brunn har uppgivit att bolaget har erhållit tillstånd från Transportstyrelsen för att bedriva utbildningsverksamhet avseende yrkesförarkompetens. Tillståndet avser grundutbildning för yrkesförarkompetens för persontransporter och godstransporter samt fortbildning för persontransporter och godstransporter enligt 1 kap. 4 § lag (2007:1157) om yrkesförarkompetens. Nybro Brunn har uppgivit att bolaget enbart har tillhandahållit ett fåtal YKB - utbildningar utöver sådan YKB - utbildning som ingår som ett obligatoriskt moment i de utbildningar som bolaget anordnar på uppdrag av Skolverket. Det uppges handla om ca 30 utbildningar.

Nybro Brunn har vidare uppgivit att för att samtliga yrkeschaufförer ska uppfylla svenska och EG-rättsliga regler avseende yrkesförarkompetens, fordras att ca 28 miljoner utbildningstimmar genomförs. De aktörer som i dagsläge bedriver yrkesförarkompetensutbildning uppges ha kapacitet att utbilda endast en bråkdel av de förare som behöver utbildas. Nybro Brunn menar mot bakgrund av detta att det råder ett efterfrågeöverskott och att bolaget i ett sådant läge inte kan anses snedvrida konkurrensen genom att tillhandahålla YKB - utbildningar.

Nybro Brunn har uppgivit att priset för en 140 timmars YKB - utbildning kan variera mellan 16 000 - 25 000 kr runt om i landet. Nybro Brunn har anfört att bolaget har valt att sätta priset för motsvarande utbildning till 25 000 kr. Nybro Brunn har även uppgivit att självkostnadsprincipen inte är tillämplig inom kommunala aktiebolag.

Nybro Brunn har anfört att bolaget inte bedriver någon körkortsutbildning eller handledarutbildning utöver sådan utbildning som faller inom ramen för det så kallade NET - projektet. Nybro Brunn har uppgivit att NET - projektet är ett samarbete inom ramen för Samordningsförbundet där kommunerna Nybro, Emmaboda och Torsås samt Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan ingår. NET - projektet syftar till att hjälpa personer med särskilda problem att finna en väg till utbildning och arbete. I ett fåtal fall, det uppges röra sig om ca tre personer per år, görs en bedömning att körkort är en förutsättning för att en person ska ha möjlighet till att få arbete. I dessa fall tillhandahåller Nybro kommun körkortsutbildning för dessa personer och handledarutbildning för deras anhöriga. Nybro Brunn har uppgivit att det i sådana lägen rör sig om personer som har avsevärda svårigheter att ta körkort i en normal trafikutbildningsverksamhet och som regelmässigt inte heller har ekonomisk möjlighet att så göra.

Lagstiftning på området

Yrkesförarutbildning får bedrivas enligt skollagen och förordning om kommunal vuxenutbildning av de aktörer som anges däri. Inom sådana utbildningar ingår YKB - utbildning som ett obligatoriskt moment.

En fysisk eller juridisk person får bedriva yrkesförarkompetensutbildning utöver sådan YKB - utbildning som måste ingå i yrkesförarutbildningar inom det offentliga skolväsendet. Enligt 8 kap. 1 § lag om yrkesförarkompetens får verksamhet avseende yrkesförarkompetens dock enbart bedrivas av den som har tillstånd. Enligt 5 kap. 1 § förordning (2007:1470) om yrkesförarkompetens är det Transportstyrelsen som beviljar sådant tillstånd.

Enligt lag (1991:1109) om uppdragsutbildning i vissa fall får kommuner bedriva uppdragsutbildning som i fråga om art och nivå motsvarar den verksamhet som kommuner får bedriva inom det offentliga skolväsendet. Med uppdragsutbildning avses utbildning som innebär att kommuner och landstingskommuner mot särskild ersättning, från annan än enskild för dennes räkning, anordnar utbildning för personer som uppdragsgivaren utser. I prop. 1990/91:85 s. 217 anförs det att "[u]ppdragsutbildning är en utbildningsform för sig, skild från t.ex. vuxenutbildning och gymnasiet. Det är finansieringen och det särskilda sättet att utse deltagarna som kännetecknar uppdragsutbildning." I prop. 1984/85:195 s. 5 uttalas vidare att "[b]eställare av uppdragsutbildning förutsätts vara företag och organisationer, statliga myndigheter samt kommuner och landstingskommuner." I prop. 1990/91:85 s. 217 uttalas det att samma principer ska gälla fortfarande.

De privata YKB-utbildningar och de privata utbildningar avseende transport av farligt gods på landsväg (ADR) som Nybro Brunn bedriver motsvarar de obligatoriska moment i de utbildningar som får bedrivas av kommuner inom det offentliga skolväsendet enligt skollagen och förordning om kommunal vuxenutbildning. De privata truckförarutbildningar som Nybro Brunn bedriver motsvarar de obligatoriska moment som bedrivs inom den offentliga gymnasiehögskolan: fordonsprogrammet, med transportinriktning.

Enligt 8 kap. 3 c § kommunallagen (1991:900) får kommuner eller landsting inte ta ut högre avgifter än vad som svarar mot kostnaderna för de tjänster eller nyttigheter som kommunen eller landstinget tillhandahåller (självkostnaden). I NJA 2008 s.120 konstaterar högsta domstolen att någon motsvarande skyldighet inte föreskrivs för kommunägda aktiebolag. Av förarbetena till bestämmelsen (se prop. 1993/94:188 s. 82 och Ds 1993:16 s. 48) framgår det att självkostnadsprincipen inte är tillämplig på kommunala angelägenheter som överlämnats till privaträttsliga juridiska personer. I sådana lägen blir det i stället kommunens sak att, genom avtal, bolagsordningar eller liknande instrument, införliva självkostnadsprincipens inom den juridiska personens verksamhet.

Skäl för beslutet

Konkurrensverket bedömer i varje enskilt fall om den fråga som anmäls ska granskas närmare. Detta sker med utgångspunkt i myndighetens prioriteringspolicy. Vid prioriteringen väger Konkurrensverket in hur allvarligt problemet eller företeelsen är, hur viktigt det är att få ett vägledande avgörande samt om någon annan myndighet eller aktör är bättre lämpad att agera i frågan. I bedömningen vägs även in Konkurrensverkets förutsättningar att utreda och bevisa en överträdelse.

Med hänvisning till den lagstiftning som reglerar området och de sakförhållanden som har framkommit i ärendet, finner Konkurrensverket inte skäl för att i sak pröva de förhållanden som ni tar upp. Konkurrensverkets beslut att inte utreda saken vidare innebär inte ett ställningstagande till om verksamheten eller förfarandet strider mot konkurrensreglerna.

Detta beslut kan inte överklagas.

Hur ni kan gå vidare

De företag som berörs av detta beslut kan vända sig till domstol för att få saken prövad.

En talan rörande konkurrensbegränsande samarbete mellan företag enligt 2 kap. 1 § konkurrenslagen (2008:579) eller rörande missbruk av dominerade ställning enligt 2 kap. 7 § konkurrenslagen väcks vid Marknadsdomstolen.

En talan om förbud för konkurrensbegränsande offentlig säljverksamhet enligt 3 kap. 27 § konkurrenslagen väcks vid Stockholms tingsrätt.

Detta beslut har fattats av tf. generaldirektören. Föredragande har varit Stefan Sagebro.

Monica Widegren

Stefan Sagebro

Kopia:
Nybro Brunn

Detta beslut publiceras på Konkurrensverkets webbplats.